

ΘΕΑΤΡΟΛΟΓΙΑ

(Μάθημα Κατεύθυνσης)

Μεθοδολογία Μαθήματος

Η διδασκαλία του μαθήματος της Θεατρολογίας περιλαμβάνει ποικίλες μεθόδους και επαναλαμβανόμενες διδακτικές διαδικασίες. Οι διδάσκοντες/σκουσες αποφασίζουν για το τι θα πράξουν, πώς θα το πράξουν, με ποια μέσα και για ποιο σκοπό, αφού λάβουν υπόψη το προφίλ και το επίπεδο μαθησιακής ετοιμότητας.

Επίκεντρο της εκπαιδευτικής διαδικασίας είναι ο/ μαθητής/τρια. Επομένως, κατά τη διδασκαλία χρησιμοποιούνται, **διαδικασίες εποικοδόμησης της γνώσης και όχι αποστήθισης**, με την ενεργό συμμετοχή του/ μαθητή/τριας μέσα από επαγωγικές διαδικασίες από το επιμέρους στο όλο και από τα παραδείγματα στη θεωρία. Χρησιμοποιούνται, για παράδειγμα, η διερευνητική μορφή διδασκαλίας, κατά την οποία επιδιώκεται η ενεργοποίηση του/ μαθητή/τριας για αποκάλυψη και κατάκτηση της γνώσης. Σε βιωματικό επίπεδο, και ανάλογα πάντα με την εκάστοτε θεματική ενότητα, χρησιμοποιούνται επίσης προβολές με ποικίλο οπτικοακουστικό υλικό (ντοκιμαντέρ, ταινίες βασισμένες σε θεατρικά έργα, οπτικογραφημένες παραστάσεις, θέατρο από την τηλεόραση και το ραδιόφωνο, μικρές διαφημιστικές ταινίες θεατρικών παραστάσεων, συνεντεύξεις με ανθρώπους του Θεάτρου), κατευθυνόμενοι αυτοσχεδιασμοί, θεατρικές τεχνικές, όπως αυτή των παγωμένων εικόνων, επιλεγμένες θεατρικές ασκήσεις/παιχνίδια, χρήση διαφόρων ερεθισμάτων όπως φωτογραφίες, μουσική, αντικείμενα κ.ά., η δημιουργική γραφή καθώς και η δραματοποίηση. Διαφαίνεται από τα πιο πάνω, ότι η φύση του μαθήματος της Θεατρολογίας χαρακτηρίζεται από την ομαδική συνεργασία των μαθητών. Παρόλα αυτά, ο συνδυασμός μορφών διδασκαλίας εξαρτάται από τις ανάγκες του εκάστοτε διδακτέου. Οποιαδήποτε επιλογή κι αν γίνει, θα πρέπει να εναρμονίζεται με τους εκάστοτε μαθησιακούς Δείκτες Επιτυχίας.

Η διδασκαλία του μαθήματος της Θεατρολογίας περιλαμβάνει **στρατηγικές**. Η διδασκαλία στρατηγικών αποτελεί μία προσέγγιση η οποία στοχεύει στην αυτονόμηση του/της μαθητή/τριας και στην ενίσχυση της αυτοπεποίθησής του/της. Ενισχύει τα κίνητρα που έχει για μάθηση. Προσφέρει γνώση και δεξιότητες, βοηθά τον/την μαθητή/τρια να διαχειρίζεται καλύτερα τη μαθησιακή διαδικασία πώς να μαθαίνει και κατ' επέκταση πώς να είναι σε θέση να αυτορρυθμίζει και να αυτοαξιολογεί τη μάθησή του/της. Επίσης, βοηθά ώστε οι μαθητές/τριες να αποικήσουν ένα ολοκληρωμένο σύστημα αξιών, να διαπιστώσουν λανθάνουσες τάσεις και διαθέσεις, όπως, η τήρηση σημειώσεων, η χρήση πηγών, η χρήση νοερών εικόνων κ.ά., είτε με άμεση διδασκαλία είτε μέσω της

ενσωματωμένης στρατηγικής διδασκαλίας, έτσι ώστε να ενισχύσουν δεξιότητες κατανόησης και παραγωγής προφορικού και γραπτού λόγου. Επιπρόσθετα, οι μαθητές μπορεί να διδαχθούν και στρατηγικές διαφοροποιημένης διδασκαλίας, όπως ο καταιγισμός ιδεών (ΙΔΕΟΘΥΕΛΛΑ), οι διαβαθμισμένες δραστηριότητες, δραστηριότητα με διαφοροποιημένο θέμα και διαφοροποιημένη κατ' οίκον εργασία. Με δυο λόγια, η διδασκαλία και πρέπει να **στοχεύει στην αισθητική καλλιέργεια και απόλαυση, στην ψυχοπνευματική ανάπτυξη και ανάταση, στην ενίσχυση των δημοκρατικών αισθημάτων, στην παρότρυνση αυτό-ενέργειας, στην ενίσχυση της ιστορικής μνήμης, καθώς επίσης και στην ανάγκη ανανέωσής της μέσα από τη μελέτη της εξελικτικής πορείας των κοινωνιών.**

Λόγω των στόχων του μαθήματος και των διδακτικών τρόπων, μεγάλη σημασία έχει η προετοιμασία για το σχεδιασμό της πορείας διδασκαλίας. Ο/η διδάσκων/σκουσα καλείται να λάβει υπόψη ορισμένες παραμέτρους όπως: ο προσανατολισμός, η δόμηση, οι δραστηριότητες εμπέδωσης, η υποβολή ερωτήσεων, η χρήση μοντέλων διδασκαλίας, η αξιοποίηση του χρόνου, η τάξη ως μαθησιακό περιβάλλον και η αξιολόγηση. Κατά τη διδασκαλία, ο/η θεατρολόγος λειτουργεί καθοδηγητικά και συμβουλευτικά. Ενισχύει τους/τις μαθητές του/της με στόχο να ερευνούν, να δημιουργούν και να μαθαίνουν αυτόνομα. Αξιοποιεί τα λάθη των μαθητών/τριών του/της, ως εργαλείο – διαδικασία, που θα συμβάλει στη βελτίωση των μαθησιακών τους αποτελεσμάτων.

Το περιεχόμενο της διδακτέας ύλης για κάθε τάξη περιλαμβάνεται στο Περίγραμμα Περιεχομένου Ύλης.

Κατά τη δραματολογική επεξεργασία των θεατρικών κειμένων, ο/η θεατρολόγος επιχειρεί να συνδέσει το θεωρητικό και ιστορικό μέρος (εποχή, κινήματα, ιδέες, οικονομική κατάσταση, ρεύματα) με τη θεατρολογική μελέτη του κειμένου. Συνεπώς, ο στόχος της δραματολογικής ανάλυσης ενός θεατρικού κειμένου είναι να αναδεικνύονται μέσα από τη μελέτη: τα χαρακτηριστικά της **εποχής** που μελετάται σε σχέση με το θέατρο στο σύνολό του, που σημαίνει προσεκτική μελέτη και των στοιχείων που περιλαμβάνει η ίδια **η παράσταση** (ο τόπος, οι συμβάσεις κ.λπ) και των στοιχείων που δομούν το ίδιο **το έργο** (όπως θεματικοί άξονες, χαρακτήρες, πλοκή, κ.λπ). Παράλληλα, επιχειρεί να πληροφορήσει, να ευαισθητοποιήσει και να προβληματίσει μέσω της επικαιροποίησης των ανάλογων πτυχών της μελέτης, έτσι ώστε οι μαθητές/τριες να κατανοήσουν βαθύτερα νοήματα, ιδέες, αξίες και κατ' επέκταση να τοποθετηθούν κριτικά απέναντι στις θέσεις που διατυπώνονται στα κείμενα, να εκφράσουν τα συναισθήματά τους, κ.ά.

Κατά τη διδακτική πράξη, ο/η θεατρολόγος ενθαρρύνει την παραγωγή γραπτών κειμένων με τη μορφή/δομή της θεατρικής γραφής, θεατρικών παρουσιάσεων αυτών των σκηνών και δημιουργικών εργασιών (προτάσεις σκηνικών, κοστουμιών, μουσικής, κλπ).

Τα μέσα της σύγχρονης τεχνολογίας (Ηλεκτρονικός υπολογιστής, ταμπλέτες, κινητό τηλέφωνο κ.ά.) χρησιμοποιούνται ως μέσο διδασκαλίας (δημιουργία κλίματος δεκτικότητας, διδασκαλίας μορφοσυντακτικών φαινομένων κ.ά.), άντλησης υλικού, αλλά και για σκοπούς κατανόησης και παραγωγής προφορικού και γραπτού λόγου. Κατά συνέπεια, το μάθημα της Θεατρολογίας πρέπει να εμπλουτίζεται με ποικίλο οπτικοακουστικό υλικό (ντοκιμαντέρ, ταινίες βασισμένες σε θεατρικά έργα, οπτικογραφημένες παραστάσεις, θέατρο από την τηλεόραση και το ραδιόφωνο, μικρές διαφημιστικές ταινίες θεατρικών παραστάσεων, συνεντεύξεις με ανθρώπους του Θεάτρου, φωτογραφίες, κ.ά.)

Πρόταση πλαισίου διδασκαλίας:

Το μάθημα της Θεατρολογίας χωρίζεται αδρομερώς στη Θεωρία του θεάτρου, την Ιστορία, τη Δραματολογία και την πρακτική εφαρμογή. Προτείνεται ενδεικτικά, η πιο κάτω πλαισίωση της μεθόδου διδασκαλίας:

Θεωρία του Θεάτρου: Παραδείγματα και υποδείξεις εμπειρικού χαρακτήρα, που αντλούνται από την κοινωνική και την πολιτισμική πραγματικότητα των μαθητών (π.χ. ύπαρξη θεατρικών αιθουσών, δημιουργία «αισθητικής τάσης», θεατρικής διαφήμιση, λαϊκό θέατρο, σχέσεις με άλλα μαθήματα πολιτισμού κλπ.).

Ιστορία: Προτείνονται εργασίες για συγκρίσεις έργων από διαφορετικές εποχές ή δραματουργών με κοινές καταβολές, θέματα ή αξίες, όπως π.χ. Γκολντόνι-Μολιέρος, Αμερικάνικο θέατρο-Καμπανέλλης κτλ. Ακόμα, μπορεί να γίνει παράλληλη παρουσίαση του Θεάτρου με άλλες μορφές λόγου και τέχνης, με τρόπο που να αναπτύσσεται μια ευρύτερη πολιτισμική συνείδηση στους/στις μαθητές/τριες (π.χ. θέατρο, μουσική, αρχιτεκτονική του Μπαρόκ, ο ρεαλισμός στις τέχνες, οι σύγχρονες τάσεις στο θέατρο και τις εικαστικές τέχνες κλπ.)

Δραματολογία: Παρόλο που το Αναλυτικό Πρόγραμμα περιέχει τη δραματολογική ανάλυση μιας θεατρικής σκηνής από τα θεατρικά έργα, προτείνεται είτε/ή/και η μελέτη όλου του έργου είτε/ή/και μεγαλύτερων ενοτήτων είτε/ή/και της περίληψης ώστε να γίνουν σαφής οι χαρακτήρες και το περιεχόμενό του. Με αυτό τον τρόπο, θα αναδυθεί η εποχή, ο συγγραφέας και η πολυσημάνουσα θεατρικότητα του κειμένου. Ο/Η διδάσκων/σκουσα μπορεί να προτείνει κάποια άλλα κείμενα του ίδιου ή ακόμα και άλλων συγγραφέων από την ίδια περίοδο δραματουργίας. Η δραματολογική ανάλυση της κάθε θεατρικής σκηνής προτείνεται να ενισχυθεί με προβολές παραστάσεων και/ή φωτογραφιών παραστάσεων, αναφορές σε σημαντικές παραστάσεις, σύγκριση με τη σύγχρονη εποχή, εργασίες δημιουργικής γραφής ή μεταγραφής της σκηνής, αυτοσχεδιασμών κ.ά.

Πρακτική: Η πρακτική να γίνεται στοχευμένα και σε συνδυασμό με τη διδακτέα ύλη, ώστε να βοηθήσει στην ανάπτυξη κριτικής δεξιότητας και γενικότερα στην καλλιέργεια θεατρικής παιδείας.

Διδακτικοί Άξονες που να διέπουν όλες τις θεματικές ενότητες.

- Η συνάρτηση του θεάτρου με τα κοινωνικά τεκταινόμενα.
- Να τονίζεται επίσης η διαπολιτισμική φύση του θεάτρου ώστε οι μαθητές/τριες να μάθουν να είναι πιο γενναϊόδωροι προς τις μη οικείες παραδόσεις.
- Το εφήμερο της θεατρικής εμπειρίας.
- Να τονίζεται διαρκώς η υβριδικότητα του θεάτρου, δηλαδή η μίξη ποικίλων τεχνών και η ανάγκη διαρκούς επανεξέτασης των συμβάσεων του χώρου. Ουδέν μονιμότερον της αλλαγής.
- Να τονίζεται διαρκώς να διαβάζονται τα θεατρικά έργα ΔΥΝΑΤΑ και όχι σιωπηλά, είτε κατά μόνας ή με παρέα. Ακούγοντας τη φωνή τους, οι συμμετέχοντες ανακαλύπτουν και τη μουσικότητά της.
- Συσχετισμός/σύγκριση με άλλες θεματικές ενότητες με βάση:
 - Τον χώρο παραστάσεων
 - Τους θιάσους
 - Τον ηθοποιό και τα προσόντα της τέχνης του
 - Τα κοστούμια
 - Τα σκηνικά αντικείμενα
 - Τη διάρκεια των παραστάσεων
 - Το κοινό (κοινωνικές τάξεις, θέση στο χώρο, αντιδράσεις κ.ά.)

Μέσα και Υλικά

Η αίθουσα του θεάτρου θα πρέπει να είναι ευρύχωρη και να έχει τις εξής προδιαγραφές:

- Καρέκλες με πτυσσόμενο τραπεζάκι (προαιρετικό)
- Ξύλινο πάτωμα ή δάπεδο καλυμμένο με χαλί (προαιρετικό)
- Δυνατότητα συσκότισης
- Εγκατάσταση απλών μέσων φωτισμού (όπου είναι δυνατό)
- Ντουλάπια για την αποθήκευση των υλικών
- Ηλεκτρονική Υποστήριξη (ηλεκτρονικός υπολογιστής, προβολέας, δυνατότητα σύνδεσης με το διαδίκτυο, ηχεία καλής απόδοσης)
- Έντυπο και οπτικοακουστικό υλικό
- Ψηφιακό δισκόφωνο
- Μουσικά όργανα κυρίως κρουστά (μπορούν να τα δανείζονται από την αίθουσα Μουσικής του σχολείου)
- Μεγάλα υφάσματα σε διάφορα χρώματα για χρήση ως αυτοσχέδια κοστούμια
- Απλό βεστιάριο και φροντιστήριο (το οποίο μπορεί να εμπλουτιστεί σταδιακά από τις ομάδες)